

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet och 11 b § i lagen om fritt bildningsarbete

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet samt lagen om fritt bildningsarbete ska ändras.

Statsrådet har beslutat att frysa indexhöjningarna på undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde åren 2016—2019 som en del av de statsekonomiska anpassningsåtgärder som statsrådet fattat beslut om. Enligt förslaget genomförs för 2018 med stöd av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet en besparing som motsvarar indexhöjningarna i fråga om finansieringen av de verksamheter inom förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen som omfattas av indexhöjningen. Enligt förslaget görs indexhöjningen för museer, teatrar och orkestrar och grundläggande konstundervisning samt gymnasiutbildning kalkylmässigt år 2018, men en motsvarande besparing beaktas i eurobeloppen som minskar de genomsnittliga priserna per enhet för varje kulturinstitutions- och utbildningsform med ett belopp som motsvarar indexhöjningen.

På motsvarande sätt föreslås att lagen om fritt bildningsarbete ändras så att avdrag som motsvarar indexhöjningen för 2018 görs i de genomsnittliga priserna per enhet för läroanstalter inom fritt bildningsarbete.

Enligt förslaget ska besparingarna som motsvarar indexhöjningar bli bestående.

Dessutom föreslås att bestämmelsen om statsunderstöd för bibliotek i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet justeras till följd av ändringen av bibliotekslagstiftningen.

Propositionen hänför sig till statens budgetproposition för 2018 och avses bli behandlad i samband med den.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2018.

ALLMÄN MOTIVERING

1 Nuläge

1.1 Lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet

I lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (1705/2009), nedan finansieringslagen, föreskrivs om finansiering av förskoleundervisning och grundläggande utbildning som förvaltas av undervisnings- och kulturministeriet, finansiering per antalet ledda timmar i fråga om morgon- och eftermiddagsverksamhet, finansiering per undervisningstimme i fråga om grundläggande konstundervisning, finansiering av gymnasieutbildning och yrkesutbildning samt finansiering av museer, teatrar och orkestrar. I finansieringslagen föreskrivs om finansiering av sådana verksamheter inom förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen som inte finansieras med finansministeriets åldersklassbaserade statsandel.

Bestämmelser om finansieringslagens tillämpningsområde finns i 1 § i den lagen. Enligt 1 mom. föreskriver lagen om statsandelar och statsunderstöd som beviljas kommuner, samkommuner, registrerade sammanslutningar, stiftelser och statliga affärsverk för driftkostnader samt om annan finansiering av sådan verksamhet som regleras i gymnasielagen (629/1998), lagen om yrkesutbildning, lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning (631/1998), ungdomslagen (72/2006), idrottslagen (1054/1998), museilagen (729/1992) samt teater- och orkesterlagen (730/1992).

Med stöd av 23 § i finansieringslagen justeras årligen genom förordning av statsrådet de genomsnittliga priserna per enhet för gymnasieutbildning, grundläggande yrkesutbildning och grundläggande konstundervisning som läggs till grund för finansieringen för det följande finansåret så att de motsvarar den uppskattade kostnadsnivån, i enlighet med vad som bestäms i 54 § 2 mom. och 57 § i lagen om statsandel för kommunal basservice. I 23 b § i finansieringslagen föreskrivs om det avdrag som beräknats enligt utbildningsform som görs från det genomsnittliga priset per enhet för gymnasieutbildning, grundläggande yrkesutbildning och grundläggande konstundervisning. Avdraget som gäller gymnasiet består utöver av besparingarna år 2014 och 2015 även av de uteblivna justeringarna enligt den uppskattade kostnadsnivån åren 2013 och 2014 samt av besparingen som motsvarar indexhöjningen år 2016. Avdraget är 1 048,52 euro i fråga om gymnasieutbildning, 826,73 euro i fråga om grundläggande yrkesutbildning och 2,41 euro i fråga om grundläggande konstundervisning.

I 29 § 1 mom. i finansieringslagen föreskrivs om beräkandet av priserna per enhet för förskoleundervisning och grundläggande utbildning. I momentet föreskrivs om beräkandet av priserna per enhet för följande funktioner: påbyggnadsundervisning, förberedande undervisning före den grundläggande utbildningen, förskoleundervisning för elever med förlängd läroplikt som fyller fem år det år som förskoleundervisningen inleds, grundläggande utbildning för andra än läropliktiga, undervisning enligt lagen om grundläggande utbildning som ordnas utomlands, tilläggskostnader som orsakas av förskoleundervisning och grundläggande utbildning för elever med mycket svår utvecklingsstörning som omfattas av förlängd läroplikt och andra elever som omfattas av förlängd läroplikt, tillägg för internatskola och skolhemsförhöjning för privata utbildningsanordnare.

Priserna per enhet för förskoleundervisning och grundläggande utbildning som förvaltas av undervisnings- och kulturministeriet grundar sig på hemkommunsersättningsens grunddel som fastställts av finansministeriet och som år 2017 är 6 573,54 euro. Enligt formeln i momentet avdras från hemkommunsersättningsens grunddel 197,23 euro som utgörs av ändringarna enligt kostnadsnivån som uteblev åren 2013—2014 och besparingen som motsvarar indexhöjningen år 2016. Priserna per enhet per elev, närvaromånad eller kurs för sådana verksamheter som avses i 1 mom. fås så att ovannämnda 197,23 euro dras av från grunddelen av hemkommunsersättningen och skillnaden multipliceras med koefficienten för ifrågavarande verksamhet i tabellen i momentet.

Bestämmelser om priserna per enhet för museer, teatrar och orkestrar och om beräkningen av dessa finns i 35 och 35 a § i finansieringslagen. Enligt 35 § i finansieringslagen beräknas priserna per enhet för museer, teatrar och orkestrar särskilt för varje form av konst- och kulturinstitution varje år genom att driftskostnaderna för institutionernas verksamhet under året före det år som föregår det då priset per enhet bestäms divideras med kulturinstitutionernas totala antal faktiska årsverken under samma kalenderår.

Undervisnings- och kulturministeriet bestämmer priset per enhet i enlighet med den beräknade kostnadsnivån för finansåret och så att de förändringar i verksamhetens omfattning och art som föranleds av statens åtgärder i tillämpliga delar beaktas i enlighet med vad som bestäms i 23 § 1 mom. När priserna per enhet för museer, teatrar och orkestrar beräknas avdras från dem årligen enligt 35 § följande belopp: 1) för museer 15 996 euro, 2) för teatrar 10 323 euro och 3) för orkestrar 10 253 euro.

Priset per enhet för museer, teatrar och orkestrar ska inte graderas. I statsandelsfinansieringen för museer, teatrar och orkestrar ingår ingen lagstadgad kommunal finansieringsandel.

I 44 § 3 mom. i finansieringslagen föreskrivs om statsunderstöd för skötsel av centralbiblioteks- och landskapsbiblioteksuppgifter. Enligt momentet beviljas kommunen för dessa uppgifter, inom ramen för det anslag som anvisats för ändamålet i statsbudgeten, i statsunderstöd ett belopp som i det närmaste motsvarar de tilläggskostnader som orsakas av uppgifterna.

7 och 8 § i lagen om allmänna bibliotek (1492/2016), som gäller de allmänna bibliotekens riksomfattande och regionala utvecklingsuppdrag, träder i kraft i början av 2018. Till övriga delar har lagen trätt i kraft i början av 2017.

De riksomfattande och regionala utvecklingsuppdragen ersätter det nuvarande central- och landskapsbibliotekssystemet, som grundar sig på en organisationsmodell. Central- och landskapsbiblioteksverksamheten upphör inte i sig, utan omdefinieras utgående från serviceuppgiften. I 7 § i lagen om allmänna bibliotek föreskrivs om riksomfattande utvecklingsuppdrag som på ett rättvist sätt stöder alla allmänna biblioteks möjligheter att utveckla sin verksamhet. Genom det regionala utvecklingsuppdraget som avses i 8 § i lagen skapas förutsättningar för att stärka verksamheten vid de allmänna biblioteken inom verksamhetsområdet. I 9 § i lagen föreskrivs om särskilda uppgifter som kan komplettera de uppgifter som stadgats för de allmänna biblioteken i lagen. Enligt 8 § 2 mom. i lagen beviljas kommunerna inom ramen för anslaget i statsbudgeten statsunderstöd för skötseln av de riksomfattande utvecklingsuppdrag som avses i 7 §, de regionala utvecklingsuppdrag som avses i 8 § och de särskilda uppgifter som avses i 9 § i enlighet med vad som föreskrivs i finansieringslagen.

1.2 Lagen om fritt bildningsarbete

I lagen om fritt bildningsarbete (632/1998) föreskrivs om finansieringen av fritt bildningsarbete. Läroanstalter inom fritt bildningsarbete är folkhögskolor, medborgarinstitut, studiecentraller, idrottsutbildningscenter och sommaruniversitet. Undervisnings- och kulturministeriet fastställer årligen inom ramen för statsbudgeten det antal studerandeveckor, studerandedygn, studerandedagar och undervisningstimmar som läggs till grund för beräkningen av statsandelen.

Statsandelen för alla läroanstaltsformer för fritt bildningsarbete bildas så att grunden för statsandelen för driftkostnaderna utgörs av produkten av prestationer och det för en prestation bestämda priset per enhet enligt driftkostnaderna för respektive läroanstaltsform. Prestationen och statsandelsprocenten varierar beroende på läroanstaltsformen. Enligt 11 § 1 mom. i lagen om fritt bildningsarbete bestämmer undervisnings- och kulturministeriet priserna per enhet i fråga om studerandeveckor, studerandedygn, studerandedagar och undervisningstimmar för det följande året.

Enligt 11 b § 1 mom. i lagen om fritt bildningsarbetet avdras från priset per enhet för läroanstalter inom fritt bildningsarbete ett eurobelopp som består av ändringen i kostnadsnivån som uteblev åren 2013—2014 och besparingen som motsvarar indexhöjningen år 2016. Enligt momentet avdras från priset per enhet för en folkhögskolas studerandevecka 9,47 euro, för ett riksomfattande idrottsutbildningscenters studerandedygn 2,81 euro, för ett medborgarinstituts undervisningstimme 2,66 euro, för ett sommaruniversitets undervisningstimme 5,00 euro och för en studiecentrals undervisningstimme 3,11 euro.

2 Bedömning av nuläget

Till de genomsnittliga priserna per enhet för gymnasieutbildning, grundläggande yrkesutbildning och grundläggande konstundervisning har man riktat avdrag som beräknats enligt utbildningsform. I fråga om gymnasiet består avdraget utöver av besparingarna år 2014 och 2015 även av de uteblivna justeringarna enligt den uppskattade kostnadsnivån åren 2013 och 2014 samt av besparingen som motsvarar indexhöjningen år 2016. Från hemkommuners sättningsgrunddel för förskoleundervisning och grundläggande utbildning har man årligen dragit av ett eurobelopp som har bestått av de uteblivna ändringarna enligt kostnadsnivån åren 2013—2014 och besparingen som motsvarar indexhöjningen år 2016. I de genomsnittliga priserna per enhet för läroanstalter inom fritt bildningsarbete har man gjort ett avdrag som motsvarar den uteblivna justeringen enligt förändringen i kostnadsnivån åren 2013 och 2014 och en besparing som motsvarar indexhöjningen år 2016. Därtill har antalet prestationer minskats.

Det är svårt att fullständigt bedöma de genomförda sparbeslutens konsekvenser för utbildningsanordnarnas och läroanstalternas huvudmäns verksamhetsförutsättningar. Anordnare av förskoleundervisning och grundläggande utbildning och gymnasieutbildning samt huvudmän för läroanstalter inom fritt bildningsarbete har varit tvungna att anpassa sin verksamhet till de tillgängliga resurserna.

Besparingarna i statsandelarna till museer, teatrar och orkestrar har 2012—2016 uppgått till sammanlagt 20,86 miljoner euro. Besparingen består av utgiftsbesparingar, som bestämts i tidigare rambeslut för åren 2012, 2015, 2016 och 2017. Dessutom har man åren 2014 och 2016

verkställt besparingar på sammanlagt cirka 1,6 miljoner euro som motsvarar indexhöjningarna. Besparingarna har förverkligats genom att sänka priserna per enhet.

Det är svårt att fullständigt bedöma hur de genomförda sparbesluten påverkar även museernas, teatrarnas och orkestrarnas verksamhetsförutsättningar. Effekten syns alltid i kostnadsgrunden fyra år efter det att beslutet om besparingar genomförts.

3 De viktigaste förslagen

I sitt regeringsprogram har statsminister Juha Sipiläs regering förbundit sig att under regeringsperioden fatta de beslut om besparingar och strukturella reformer som behövs för att täcka underskottet i de offentliga finanserna. I regeringsprogrammet har kommit överens om anpassningsåtgärder för att omedelbart stärka den offentliga ekonomin. Som en del av regeringens beslut om anpassningsåtgärder inom de offentliga finanserna har regeringen beslutat att frysa indexhöjningarna inom undervisnings- och kulturverksamhetens förvaltningsområde 2016—2019. År 2017 beaktades frysningen som en del av den negativa ändringen av kostnadsnivån som orsakades av sänkningen av arbetsgivaravgifterna och ändringarna i finansieringsansvaret enligt konkurrenskraftsavtalet.

Genom denna proposition genomförs regeringens beslut om frysning av indexhöjningarna på undervisnings- och kulturministeriets verksamhetsområde åren 2016—2019 i fråga om 2018, med undantag för yrkesutbildningen.

Som en del av reformen av yrkesutbildningen har lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet ändrats i fråga om finansieringen av yrkesutbildning. Lagen om ändring av finansieringslagen (532/2017) träder i kraft den 1 januari 2018. Framöver grundar sig finansieringen av yrkesutbildningen på ett anslag i statsbudgeten, och kostnadsbasen slopas till alla delar. Anslaget som tas in i budgeten och den kommunala självfinansieringsandelen som anknyter till det justeras årligen så att de motsvarar höjningen av kostnadsnivån i indexet för yrkesutbildning.

I samband med reformen av yrkesutbildningen ändrades 9 § 2 mom. i finansieringslagen som föreskriver om höjning av anslaget för yrkesutbildning enligt ett index. Enligt bestämmelsen höjs det statliga anslag som anvisats för anordnare av yrkesutbildning det föregående året med undantag av poster av engångsnatur så att höjningen motsvarar den årliga höjningen av kostnadsnivån enligt yrkesutbildningsindexet. Även kommunens självfinansieringsandel som föreskrivs om i nya 9 a § 1 mom. i finansieringslagen höjs på motsvarande sätt enligt yrkesutbildningsindex. Enligt 2 mom. i ikraftträdandebestämmelsen för lagen om ändring av finansieringslagen tillämpas dock 9 § 2 mom. i lagen första gången på finansiering som beviljas för finansåret 2020, eftersom indexhöjningar enligt regeringens beslut inte genomförs åren 2017—2019.

Ovannämnda indexfrysning, som i regeringsprogrammet noterats som anpassningsåtgärd inom statsfinanserna, gäller alla statsandelar inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde. Därför gäller indexfrysningen även de statsandelar som beviljas enligt lagen om fritt bildningsarbete, varvid förändringen i kostnadsnivån enligt 12 § i lagen om fritt bildningsarbete inte tas i beaktande i de priser per enhet som beräknas och fastställs för 2018 med stöd av lagen om fritt bildningsarbete.

Bestämmelserna om riksomfattande och regionala utvecklingsuppdrag och särskilda uppgifter i lagen om allmänna bibliotek träder i kraft i början av 2018 och förutsätter ändringar i 44 § i finansieringslagen som gäller statsunderstöd.

Idrottslagen har ersatts av den nya idrottslagen som trädde i kraft den 1 maj 2015 och ungdomslagen har ersatts av den nya ungdomslagen som trädde i kraft den 1 januari 2017. Enligt förslaget görs i 1 § 1 mom. i finansieringslagen justeringar till följd av ändringen av nämnda lagar.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Ekonomiska konsekvenser

Sparberäkningen grundar sig på prestationsmängderna enligt budgetpropositionen för 2018. Den uppskattade indexhöjning som använts vid beräkningen av besparingen uppgår till 0,6 procent för 2018.

Besparingen i statsandelarna för undervisnings- och kulturverksamheten som motsvarar indexhöjningarna för 2018 är totalt ca 4,96 miljoner euro (med undantag för yrkesutbildning) och i fråga om läroanstalter inom fritt bildningsarbete 0,6 miljoner euro. Dessutom är besparingen i kommunernas självfinansieringsandel inom gymnasieutbildningen cirka 2,5 miljoner euro, varvid den totala besparingen inom gymnasieutbildningen uppgår till cirka 4,2 miljoner euro.

Till följd av att besparingarna som motsvarar indexhöjningarna för 2018 görs bestående görs ett avdrag som minskar statsandelen för huvudmän till museer, teatrar och orkestrar med totalt 0,76 miljoner euro. Enligt förslaget genomförs indexfrysningen så att indexhöjningen för 2018 görs kalkylmässigt men en motsvarande besparing beaktas i priserna per enhet som ett eurobelopp i fråga om konst- och kulturinstitutionsformen. Enligt förslaget riktas en bestående besparing på 0,252 miljoner euro till museernas statsandelar, 0,376 miljoner euro till teatrarnas statsandelar och 0,135 miljoner euro till orkestrarnas statsandelar. I eurobeloppen ingår de enskilda aktörernas mervärdesskatteverkningar.

Tabellen nedan illustrerar besparingarna i statsandelen som motsvarar indexjusteringarna:

Finansieringsform	Uppskattad besparing i statsandelen
Grundläggande utbildning (verksamheter enligt finansieringslagen)	2,0 mn euro
Gymnasieutbildning	1,7 mn euro
Grundläggande konstundervisning	0,5 mn euro
Medborgarinstitut	0,5 mn euro
Studiecentraler	0,1 mn euro

Museer, teatrar och orkestrar	0,76 mn euro
-------------------------------	--------------

4.2 Konsekvenser för kommunernas, utbildningsanordnarnas, myndigheternas samt museernas, teaternas och orkestrarnas huvudmäns verksamhet

Propositionen har inga konsekvenser för kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna och inte heller för myndigheternas verksamhet.

På grund av besparingen som motsvarar indexhöjningen måste de kommuner och andra aktörer som fungerar som utbildningsanordnare samt läroanstalternas huvudmän i någon mån anpassa sin verksamhet, eftersom förändringen i kostnadsnivån 2018 inte beaktas i finansieringen. Detta förutsätter att den verksamhet som ordnas av de kommuner och andra aktörer som fungerar som utbildningsanordnare samt läroanstalternas huvudmän ska anpassas till de till buds stående resurserna, att verksamheten effektivieras och att kostnaderna sänks.

Till följd av besparingen som motsvarar indexhöjningen år 2018 måste museerna, teaternas och orkestrarna som omfattas av statsandel göra tilläggsanpassningar i sin verksamhet. Sparåtgärderna kan ha konsekvenser för museernas, teaternas och orkestrarnas verksamhetsförutsättningar samt för sysselsättningen inom branschen.

5 Beredningen av propositionen

5.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial

Propositionen har beretts vid undervisnings- och kulturministeriet. Propositionen har den 24 augusti 2017 behandlats av delegationen för kommunal ekonomi och kommunalförvaltning. Propositionen har granskats av justitieministeriets laggranskningsenhet.

5.2 Remissyttranden och hur de har beaktats

På grund av att propositionen är snäv och har en brådskande tidtabell har remissyttranden begärts endast av ett fåtal parter. Remissyttranden begärdes av finansministeriet, Finlands Kommunförbund r.f., Finlands Museiförbund r.f., Finlands Symfoniorkestrar r.f. och Centralförbundet för Finlands Teaterorganisationer r.f.

Finansministeriet hade inte något att yttra i ärendet. Finlands Kommunförbund anser att åtgärderna för att stärka den kommunala ekonomin är viktiga, men anser att de långsiktiga nedskärningarna av den statliga finansieringen till småbarnspedagogiken, utbildningen och kulturväsendet är oroväckande. Risken är att finansieringsansvaret genom olika statliga nedskärningar överförs till kommunerna och utbildningsanordnarna. I sitt remissyttrande ansåg Kommunförbundet att det är viktigt att konsekvenserna av de nedskärningar av finansieringen som genomförts sedan 2012 och föreslås fortsätta till 2019 utvärderas och att man granskar hur finansieringen räcker till för att sköta undervisnings- och kulturväsendets uppgifter.

Finlands Museiförbund r.f.'s synpunkt är att nedskärningarna i finansieringen försvagar museernas verksamhetsförutsättningar utan att de når ett enda av de mål som nedskärningarna motiveras med. Enligt Finlands Museiförbund r.f. bör finansieringen med nästa års satsning återställas minst på den nivå den borde ligga på utan sådana ändringar som gjorts och eventuellt

kommer att göras i finansieringen av kulturväsendet. Finlands Museiförbund r.f. föreslår att föreliggande proposition förkastas. Enligt remissyttrandet från Finlands Symfoniorkestrar r.f. ökar den fortsatta nedskärningen i finansieringen de negativa effekterna för konstinstitutionernas verksamhet och förhindrar genomförandet av regeringsprogrammets spetsprojekt om tillgången till kultur. I sitt remissyttrande anser Finlands Symfoniorkestrar r.f. att de planerade nedskärningarna lamslår hela orkesterinstitutionen eftersom ca 80 % av orkestrarnas alla utgifter är löne- och socialutgifter. Finlands Symfoniorkestrar r.f. föreslår att lagförslaget ändras så att finansieringen av orkestrarna lyfts till lagstadgad nivå och att den föreliggande propositionen förkastas. Suomen Teatterijärjestöjen keskusliitto ry har inte gett remissvar inom utsatt tidpunkt

Undervisnings- och kulturministeriet konstaterar att Nationella centret för utbildningsutvärdering bereder en utvärdering av de statsekonomiska besparingarnas konsekvenser för de kulturella rättigheterna. Utvärderingen fokuserar på verkställandet av de kulturella rättigheterna och i synnerhet på unga människors faktiska och lika möjligheter att få utbildning. Utvärderingen färdigställs under innevarande år och producerar även information om sparåtgärdernas faktiska verkningar.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet

1 §. Tillämpningsområde. Den nya idrottslagen (390/2015) har ersatt idrottslagen (1054/1998) och den nya ungdomslagen (1285/2016) har ersatt ungdomslagen (72/2006). Enligt förslaget ändras i 1 § 1 mom. som gäller tillämpningsområdet författningssamlingens nummer till följd av ändringen av ovannämnda lagar.

23 b §. Avdrag från det genomsnittliga priset per enhet. Det föreslås att man till avdragen från de genomsnittliga priserna per enhet för gymnasieutbildning och grundläggande konstundervisning som föreskrivs om i 1 mom. lägger till en indexfrysning för 2018 så att indexhöjningen görs kalkylmässigt men att en besparing av motsvarande belopp beaktas som avdrag i de utbildningsformsspecifika eurobeloppen enligt 23 b §. Besparingens verkningar är bestående. Enligt förslaget ökas eurobeloppet som avdras från det genomsnittliga priset per enhet för gymnasieutbildning med 42,70 euro, varvid avdraget från det genomsnittliga priset per enhet för gymnasieutbildning blir 1 091,22 euro. Enligt förslaget ökas eurobeloppet som avdras från den grundläggande konstundervisningen med 0,48 euro, varvid avdraget från det genomsnittliga priset per enhet för grundläggande konstundervisning blir 2,88 euro.

29 §. Priserna per enhet för förskoleundervisning och grundläggande utbildning. I 1 mom. föreskrivs om formler och koefficienter för beräkandet av priserna per enhet för förskoleundervisning och grundläggande utbildning som förvaltas av undervisnings- och kulturministeriet. Enligt förslaget ska eurobeloppet 197,23 euro som enligt momentet avdras från hemkommunsersättningens grunddel ökas med en besparing på 38,84 euro som motsvarar indexhöjningen för 2018, dvs. det totala eurobeloppet som avdras ska vara 236,07 euro. Priserna per enhet per elev, närvaromånad eller kurs för sådana verksamheter inom förskoleundervisning och grundläggande utbildning som avses i 1 mom. fås så att ovannämnda 236,07 euro dras av från grunddelen av hemkommunsersättningen och skillnaden multipliceras med koefficienten för ifrågavarande verksamhet i tabellen i momentet.

35 a §. Avdrag från priserna per enhet för museer, teatrar och orkestrar. Det föreslås att paragrafen ändras så att det från de priser per enhet för museer, teatrar och orkestrar som beräknas i enlighet med 35 § från och med 2018 årligen ska dras av 16 479 euro för museer, 10 707 euro för teatrar och 10 612 euro för orkestrar. Syftet med avdraget är att indexfrysningen för 2018, som gjorts i enlighet med rambeslutet för 2016—2019, blir bestående.

44 §. Statsunderstöd. Enligt förslaget görs i 3 mom. snarast tekniska ändringar som förutsätts av 7 och 8 § i lagen om allmänna bibliotek som träder i kraft i början av 2018. Hänvisningen till bibliotekslagen ändras till en hänvisning till den nya lagen om allmänna bibliotek. Begreppen centralbibliotek och landskapsbibliotek ersätts med begreppen riksomfattande utvecklingsuppdrag och regionalt utvecklingsuppdrag i enlighet med 7 och 8 § i lagen om allmänna bibliotek.

Enligt regeringens proposition som gäller lagen om allmänna bibliotek är avsikten att ett allmänt bibliotek som handhar ett utvecklingsuppdrag klarar av att sköta utvecklingsuppdraget med det anslag som årligen anvisas i statsbudgeten (RP 238/2016 rd, s. 31 och 32). Understö-

den för att sköta utvecklingsuppdraget beviljas dock efter prövning. Statsbidragsmyndigheten ska enligt förslaget bland annat bedöma om kostnaderna som presenterats i ansökan om understöd i sin helhet är nödvändiga och skäligen till beloppet.

1.2 Lagen om fritt bildningsarbete

11 b §. *Avdrag från priset per enhet för läroanstalter.* Enligt förslaget ändras 1 mom. så att en kalkylmässig indexhöjning för 2018 görs i de genomsnittliga priserna per enhet för en folkhögskolas studerandevecka, ett medborgarinstituts undervisningstimme, ett riksomfattande idrottsutbildningscenters studerandedygn, ett sommaruniversitets undervisningstimme och en studiecentrals undervisningstimme som används som grund för finansieringen, men en besparing av motsvarande belopp läggs till eurobeloppen i 11 b § som avdras från ifrågavarande verksamheter. Eurobeloppet som avdras i enlighet med momentet ska enligt förslaget höjas med 1,72 euro för en folkhögskolas studerandevecka, med 0,54 euro för ett riksomfattande idrottsutbildningscenters studerandedygn, med 0,52 euro för ett medborgarinstituts undervisningstimme, med 0,83 euro för ett sommaruniversitets undervisningstimme och med 0,76 euro för en studiecentrals undervisningstimme. Det föreslås att besparingseffekten ska göras bestående. I fråga om folkhögskolor, sommaruniversitet och riksomfattande idrottsutbildningscenter medför indexfrysningen för närvarande inga besparingar, eftersom de faktiska kostnaderna för dessa med beaktande av besparingarna understiger miniminivån för priset per enhet som föreskrivs i 2 mom., varvid indexfrysningen inte påverkar priset per enhet.

2 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2018. Lagarna tillämpas första gången på finansiering och statsandelar som beviljas för 2018.

3 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

I propositionen föreslås det sådana ändringar av finansieringslagen och av lagen om fritt bildningsarbete som hänför sig till besluten om besparingar i statsfinanserna. De föreslagna ändringarna bidrar till genomförandet av statsrådets beslut om frysning av indexhöjningar på undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde. De föreslagna ändringarna av finansieringslagen innebär att de tillgängliga resurserna minskar eftersom höjningen till följd av förändringen i kostnadsnivån uteblir.

Grundlagsutskottet har enligt vedertagen praxis bedömt lagstiftningen om statsandelar både med tanke på tryggheten av de sociala och kulturella grundrättigheterna och med tanke på det kommunala självstyret enligt 121 § i grundlagen. Enligt grundlagsutskottets vedertagna praxis ska man vid bestämmandet om kommunernas uppgifter i enlighet med finansieringsprincipen se till att kommunerna har faktiska förutsättningar att fullgöra sina skyldigheter (GrUU 60/2014 rd). I den föreslagna propositionen ingriper man inte i omfattningen på den utbildning som kommunen anordnar, och man ökar inte heller kommunernas finansieringsansvar. Den föreslagna ändringen av beloppet på statsandelen kan inte bedömas äventyra kommunernas möjlighet att självständigt besluta om sin ekonomi, och därmed kan regeringspropositionen inte anses kränka det kommunala självstyret som föreskrivs om i 121 § i grundlagen.

Systemet med statsandelarna för undervisnings- och kulturväsendet genomför för sin del de skyldigheter att trygga de kulturella rättigheterna som det allmänna har enligt 16 § 2 mom. i grundlagen. Grundlagsutskottet har i sin praxis den senaste tiden (GrUU 16/2014 rd) godkänt en rätt bred prövningsmarginal för lagstiftarna då de har föreskrivit om nedskärningar i statsandelssystemet, även i sådana fall då de har inverkat i hög grad på enskilda kommuners statsandelar. Grundlagsutskottet (bl.a. GrUU 44/2014 rd) har konstaterat att statsfinansiella sparmål under en lågkonjunktur i och för sig kan vara en godtagbar grund för att i viss mån göra ingrepp också i nivån på de grundlagsfästa rättigheterna. Då gäller det dock att beakta att bestämmelserna sammantaget inte får urholka den grundlagsfästa stödförpliktelsen. De föreslagna ändringarnas konsekvenser för verksamheten för förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen samt museer, teatrar och orkestrar samt för läroanstalterna inom det fria bildningsarbetet kan inte anses vara så betydande att den föreslagna lagstiftningen kan anses äventyra förverkligandet av de kulturella rättigheter som tryggas av grundlagen. Regeringen anser att propositionen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

1.

Lag

om ändring av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (1705/2009) 1 § 1 mom. 4 och 5 punkten, 23 b § 1 mom., 29 § 1 mom., 35 a § och 44 § 3 mom.,
av dem 1 § 1 mom. 4 och 5 punkten, sådana de lyder i lag 1410/2014, 23 b § 1 mom. sådant det lyder i lag 532/2017 samt 29 § 1 mom. och 35 a § sådana de lyder i lag 1486/2016, som följer:

1 §

Tillämpningsområde

I denna lag föreskrivs om statsandelar och statsunderstöd som beviljas kommuner, samkommuner, registrerade sammanslutningar, stiftelser och statliga affärsverk för driftskostnader samt om annan finansiering av sådan verksamhet som regleras i

-
- 4) ungdomslagen (1285/2016),
 - 5) idrottslagen (390/2015),
-

23 b §

Avdrag från det genomsnittliga priset per enhet

Från de genomsnittliga priser per enhet som beräknats i enlighet med 23 § 1 mom. dras årligen följande belopp av:

- 1) i fråga om gymnasieutbildning 1 091,22 euro,
 - 2) i fråga om grundläggande konstundervisning 2,88 euro.
-

29 §

Priserna per enhet för förskoleundervisning och grundläggande utbildning

Priserna per enhet för de verksamheter som avses i 2 § 2 mom. 1—5 och 9 punkten fås genom att man från den grunddel av hemkommunsersättningen som finansministeriet bestämt i enlighet med 38 § i lagen om statsandel för kommunal basservice drar av 236,07 euro och multiplicerar skillnaden med följande koefficienter:

RP 99/2017 rd

	per elev	per närvaromånad	per kurs
Tilläggsundervisning	1,26		
Förlängd läroplikt, förskoleundervisning för femåringar	1,41		
Tilläggsfinansiering för den förlängda läroplikten, elever med mycket svår utvecklingsstörning	4,76		
Tilläggsfinansiering för den förlängda läroplikten, andra elever än elever med mycket svår utvecklingsstörning	2,97		
Tillägg för internatskola	0,46		
Skolhemsförhöjning	1,86		
Undervisning utomlands enligt lagen om grundläggande utbildning	1,23		
Förberedande undervisning före den grundläggande utbildningen		0,186	
Annan grundläggande utbildning enligt 46 § i lagen om grundläggande utbildning än den som avses i 2 mom. i den paragrafen			0,046

35 a §

Avdrag från priserna per enhet för museer, teatrar och orkestrar

Från de priser per enhet för museer, teatrar och orkestrar som beräknas i enlighet med 35 § 1—3 mom. dras årligen följande belopp av:

- 1) från priset per enhet för museer 16 479 euro,
- 2) från priset per enhet för teatrar 10 707 euro,
- 3) från priset per enhet för orkestrar 10 612 euro.

44 §

Statsunderstöd

För ett sådant riksomfattande utvecklingsuppdrag som avses i 7 § i lagen om allmänna bibliotek, ett sådant regionalt utvecklingsuppdrag som avses i 8 § i lagen om allmänna bibliotek och en sådan särskild uppgift som avses i 9 § i lagen om allmänna bibliotek beviljas kommunen, inom ramen för det anslag som anvisats för ändamålet i statsbudgeten, i statsunderstöd ett belopp som motsvarar behövliga och till beloppet skäligen tilläggskostnader som orsakas av uppgiften.

Denna lag träder i kraft den 20. _____

2.

Lag

om ändring av 11 b § i lagen om fritt bildningsarbete

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om fritt bildningsarbete (632/1998) 11 b § 1 mom., sådant det lyder i lag 1608/2015, som följer:

11 b §

Avdrag från priset per enhet för läroanstalter

Från det pris per enhet som bestämts enligt 11 §, i vilket förändringarna enligt 12 § i kostnadsnivån och i verksamhetens omfattning och art har beaktats, avdras

- 1) för en folkhögskolas studerandevecka 11,19 euro,
 - 2) för ett riksomfattande idrottsutbildningscenters studerandedygn 3,35 euro,
 - 3) för ett medborgarinstituts undervisningstimme 3,18 euro,
 - 4) för ett sommaruniversitets undervisningstimme 5,83 euro,
 - 5) för en studiecentrals undervisningstimme 3,87 euro.
-

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

Helsingfors den 14 september 2017

Statsminister

Juha Sipilä

Undervisningsminister Sanni Grahn-Laasonen

1.

Lag

om ändring av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (1705/2009) 1 § 1 mom. 4 och 5 punkten, 23 b § 1 mom., 29 § 1 mom., 35 a § och 44 § 3 mom.,
av dem 1 § 1 mom. 4 och 5 punkten, sådana de lyder i lag 1410/2014, 23 b § 1 mom. sådant det lyder i lag 532/2017 samt 29 § 1 mom. och 35 a § sådana de lyder i lag 1486/2016, som följer:

Gällande lagstiftning

Förslag

1 §

1 §

Tillämpningsområde

Tillämpningsområde

I denna lag föreskrivs om statsandelar och statsunderstöd som beviljas kommuner, samkommuner, registrerade sammanslutningar, stiftelser och statliga affärsverk för driftskostnader samt om annan finansiering av sådan verksamhet som regleras i

I denna lag föreskrivs om statsandelar och statsunderstöd som beviljas kommuner, samkommuner, registrerade sammanslutningar, stiftelser och statliga affärsverk för driftskostnader samt om annan finansiering av sådan verksamhet som regleras i

4) ungdomslagen (72/2006),
5) idrottslagen (1054/1998),

4) ungdomslagen (1285/2016),
5) idrottslagen (390/2015),

23 b §

23 b §

Avdrag från det genomsnittliga priset per enhet

Avdrag från det genomsnittliga priset per enhet

Från de genomsnittliga priser per enhet som beräknats i enlighet med 23 § 1 mom. dras årligen följande belopp av:

Från de genomsnittliga priser per enhet som beräknats i enlighet med 23 § 1 mom. dras årligen följande belopp av:

1) i fråga om gymnasieutbildning 1 048,52 euro,

1) i fråga om gymnasieutbildning 1 091,22 euro,

2) i fråga om grundläggande konstundervisning 2,41 euro.

2) i fråga om grundläggande konstundervisning 2,88 euro.

Gällande lagstiftning

Förslag

29 §

Priserna per enhet för förskoleundervisning och grundläggande utbildning

Priserna per enhet för de verksamheter som avses i 2 § 2 mom. 1—5 och 9 punkten fås genom att man från den grunddel av hemkommunsersättningen som finansministeriet bestämt i enlighet med 38 § i lagen om statsandel för kommunal basservice drar av 197,23 euro och multiplicerar skillnaden med följande koefficienter:

	per elev	per närvaromånad	per kurs
Tilläggsundervisning	1,26		
Förlängd läroplikt, förskoleundervisning för femåringar	1,41		
Tilläggsfinansiering för den förlängda läroplikten, elever med mycket svår utvecklingsstörning	4,76		
Tilläggsfinansiering för den förlängda läroplikten, andra elever än elever med mycket svår utvecklingsstörning	2,97		
Tillägg för internatskola	0,46		
Skolhemsförhöjning	1,86		
Undervisning utomlands enligt lagen om grundläggande utbildning	1,23		

29 §

Priserna per enhet för förskoleundervisning och grundläggande utbildning

Priserna per enhet för de verksamheter som avses i 2 § 2 mom. 1—5 och 9 punkten fås genom att man från den grunddel av hemkommunsersättningen som finansministeriet bestämt i enlighet med 38 § i lagen om statsandel för kommunal basservice drar av 236,07 euro och multiplicerar skillnaden med följande koefficienter:

	per elev	per närvaromånad	per kurs
Tilläggsundervisning	1,26		
Förlängd läroplikt, förskoleundervisning för femåringar	1,41		
Tilläggsfinansiering för den förlängda läroplikten, elever med mycket svår utvecklingsstörning	4,76		
Tilläggsfinansiering för den förlängda läroplikten, andra elever än elever med mycket svår utvecklingsstörning	2,97		
Tillägg för internatskola	0,46		
Skolhemsförhöjning	1,86		
Undervisning utomlands enligt lagen om grundläggande utbildning	1,23		

Gällande lagstiftning

Förslag

Förberedande
undervisning före
den grundläggande
utbildningen 0,186

Annan grundläggande utbildning enligt 46 § i lagen om grundläggande utbildning än den som avses i 2 mom. i den paragrafen 0,046

35 a §

Avdrag från priserna per enhet för museer, teatrar och orkestrar

Från de priser per enhet för museer, teatrar och orkestrar som beräknas i enlighet med 35 § 1—3 mom. dras årligen följande belopp av:

- 1) från priset per enhet för museer 15 996 euro,
- 2) från priset per enhet för teatrar 10 323 euro,
- 3) från priset per enhet för orkestrar 10 253 euro.

44 §

Statsunderstöd

För sådan centralbiblioteks- och landskapsbiblioteksuppgift som avses i bibliotekslagen beviljas kommunen, inom ramen för det anslag som anvisats för ändamålet i statsbudgeten, i statsunderstöd ett belopp som i det närmaste motsvarar de tilläggs-kostnader som orsakas av de nämnda uppgifterna.

Förberedande
undervisning före
den grundläggande
utbildningen 0,186

Annan grundläggande utbildning enligt 46 § i lagen om grundläggande utbildning än den som avses i 2 mom. i den paragrafen 0,046

35 a §

Avdrag från priserna per enhet för museer, teatrar och orkestrar

Från de priser per enhet för museer, teatrar och orkestrar som beräknas i enlighet med 35 § 1—3 mom. dras årligen följande belopp av:

- 1) från priset per enhet för museer 16 479 euro,
- 2) från priset per enhet för teatrar 10 707 euro,
- 3) från priset per enhet för orkestrar 10 612 euro.

44 §

Statsunderstöd

För ett sådant riksomfattande utvecklingsuppdrag som avses i 7 § i lagen om allmänna bibliotek, ett sådant regionalt utvecklingsuppdrag som avses i 8 § i lagen om allmänna bibliotek och en sådan särskild uppgift som avses i 9 § i lagen om allmänna bibliotek beviljas kommunen, inom ramen för det anslag som anvisats för ändamålet i statsbudgeten behövliga och till beloppet skäligen tilläggs-kostnader som orsakas av uppgiften.

Denna lag träder i kraft den 20.

2.

Lag

om ändring av lagen om fritt bildningsarbete

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om fritt bildningsarbete (632/1998) 11 b § 1 mom., sådant det lyder i lag 1608/2015, som följer:

Gällande lagstiftning

11 b §

Avdrag från priset per enhet för läroanstalter

Från det pris per enhet som bestämts enligt 11 §, i vilket förändringarna enligt 12 § i kostnadsnivån och i verksamhetens omfattning och art har beaktats, avdras

- 1) för en folkhögskolas studerandevecka 9,47 euro,
 - 2) för ett riksomfattande idrottsutbildningscenters studerandedygn 2,81 euro,
 - 3) för ett medborgarinstituts undervisningstimme 2,66 euro,
 - 4) för ett sommaruniversitets undervisningstimme 5,00 euro,
 - 5) för en studiecentrals undervisningstimme 3,11 euro.
-

Förslag

11 b §

Avdrag från priset per enhet för läroanstalter

Från det pris per enhet som bestämts enligt 11 §, i vilket förändringarna enligt 12 § i kostnadsnivån och i verksamhetens omfattning och art har beaktats, avdras

- 1) för en folkhögskolas studerandevecka 11,19 euro,
 - 2) för ett riksomfattande idrottsutbildningscenters studerandedygn 3,35 euro,
 - 3) för ett medborgarinstituts undervisningstimme 3,18 euro,
 - 4) för ett sommaruniversitets undervisningstimme 5,83 euro,
 - 5) för en studiecentrals undervisningstimme 3,87 euro
-

Denna lag träder i kraft den 20.